

BLAMÁŽ

Kromě sovětského velvyslance ~~xx~~ to byl ze státních činitelů pouze prezident Gustáv Husák, kdo blahopřál oficiálním dopisem filipínskému prezidentu Marcosovi k jeho novému "zvolení". Pěkná ostuda, protože Marcos vydržel u vesla jen několik dnů a všeobecně se to vědělo. Dopis má na svědomí "znalec" a "komidelník" československé zahraniční politiky vychodniar Vasil Bilak, který Husákovi připravuje všechny podobné akce. Vasilova blamáž je ovšem jaksi v normě tohoto intelektu. Svědčí to ovšem i o úrovni mužů v čele státu, dá-li se tak vůbec tento útvar ještě nazvat.

IGNOTUS

NASTOLENÍ SVĚTOVÉHO SOCIALISMU

Co uveřejní moskevská "pravda", má vždy pečť autoritativnosti prvního stupně. Takže můžeme přijmout názory O. Bogomolova, ředitele Ústavu pro ekonomiku světové ekonomické soustavy Akademie věd SSSR, uveřejněné v březnu 1986 v Pravdě, jako oficiální stanovisko KSSS. Citujme z nich: "dokumenty XXVII. sjezdu KSSS realisticky hodnotí jak přednosti a úspěchy světového socialismu tak i složité problémy a protiklady, které vznikají při jeho rozvoji. Ať jsou potíže sebevětší a cesta k nastolení světového socialismu jakkoli různorodá a těžká, jedno je jisté - nový společenský řád umožňuje řešit m kolektivním a internacionálním základě aktuální problémy současnosti."

Bogomolov dále zdůrazňuje "důsledné dodržování zásad socialistického internacionalismu". Je třeba upevňovat společné metody a společné instituce, aby se vedoucí úloha KSSS ve všech ohledech prohlubovala a postupně se tak národní zájmy podřídily imperiálním cílům Moskvy. Potlačovat specifické potřeby národní a státní a vytvářet internacionální orgány sloužící především sovětskému svazu - toť hlavní úkol. "Při zdokonalování mechanismů a institucí spolupráce budou socialistické země schopny ještě lépe koordinovat své zájmy a dosahovat společných řešení aktuálních hospodářských a zahraničně politických úkolů" uzavírá ředitel Bogomolov.

Od doby Kominterny se tak otevřeně a zřetelně nepsalo o těchto snahách neo-imperialismu. "Nastolení světového socialismu", jak bez ostychu Bogomolov přiznává, je jejích hlavním strategickým cílem. Naivní iluzionisté, kteří pořádali kolem několika kritických vět posledního moskevského sjezdu div ne karnevaly radostné euforie, by si měli tato slova zapsat na uši. Dobyvačný imperialismus se nezměnil, i když si někdy navlékne glazé rukavičky.

SEVERUS

JSME NA TOM HŮŘ NEŽ ZA RAKOUSKA

Jedním z politických aktů po úhuru 1948, které přispěly k likvidaci tvůrčí svobody v Československu, byl i vydavatelský zákon upravující vydávání knih a časopisů. Jenom ta instituce, která získala od státního orgánu tzv. vydavatelské oprávnění, mohla napříště vydávat. Zakonodárci zrušili dokonce i možnost, aby si spisovatel nebo vědec vydal své dílo vlastním nákladem. Kdyby po roce 1948 žil K.H.Mácha a snažil se vydat svůj Máj vlastním nákladem, jak to učinil v roce 1836, pokoušel by se o to marně. Stejně by zřejmě neuspěl v žádném oficiálním nakladatelství ovládaném štollovskými doktrínami socialistického realismu. Jeho Máj by byl označen za pesimistické a nihilistické dílo, která nemá nic společného s budováním současné společnosti...

Povněž ani Karel Havlíček by nepochodil, kdyby hodlal po roce 1948 vydávat demokratický list, protože by neměl za sebou státem povolenou instituci. A ani třeba F.X. Šaldů, který vydával svůj "Šaldův zápisník" sice u soukromého nakladatele O. Girgala a později v Melantrichu, ale tato nakladatelství zajišťovala pouze ekonomické a tiskárenské podmínky, kdežto kritik měl zcela volnou ruku, co napíše a co ne.

Všechno, čeho česká společnost v této oblasti dosáhla od poloviny minulého století, vyhodili noví nositelé na smetiště a zavedli nové pořádky, které jim dovolily kontrolovat vše, co se u nás vydávalo. V dalších letech k tomu přistoupila i legalizovaná oficiální cenzura ~~uvěřená~~ ministerstvu vnitra a jeho orgánu - Hlavní správě tiskového dozoru.

V roce 1968 se vypracovaly návrhy nového vydavatelského zákona, který by odpovídal demokratickému pojetí svobodného kulturního rozvoje - kromě státních a oficiálních institucí měl právo vydávat knihy a časopisy družstva, různá sdružení i jednotlivé významné osobnosti. Byl připraven i nový tiskový zákon upravující poměry ve vydávání časopisů a řešící i práva redakce a vydavatele, přičemž se rovněž myslelo i na to, že nový zákon zaručí i právo významných publicistů nebo skupin vydávat samostatné časopisy.

Nedávno napsalo Rudé právo - 22. února 1986, že "zkušenosti sovětské ediční politiky po osvobození a únorovém vítězství v roce 1948 výrazně pomohly vytvořit i v Československu ucelený vydavatelský systém odpovídající potřebám socialistické výstavby." Je to pravda, dokonce právě v této oblasti Taufer a jeho tým přenášel sovětské zkušenosti ještě otročtěji, než se to dělo jinde / včetně nových okopírovaných názvů - státní nakladatelství dětské knihy, státní nakladatelství technické literatury nebo to strašné monstrum SNKLHU - státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění aj./.

Škody, které tu vznikly v dalších desetiletích, a do jisté míry přetrvávají dodnes, jsou neodstranitelné. Natrvalo byl narušen vývoj českého písemnictví. Tupá a nevolnickou monopolizací ve vydávání knih se znemožnilo mnoha českým spisovatelům, aby pokračovali ve své činnosti - tak zmizeli na desetiletí Zahradníček, Durych, Deml, Kalista, Knap, Křelina, Palivec a další. Ale i mladším a začínajícím spisovatelům znemožnila vstup do literatury a přirozený rozvoj tato praxe, kdy literaturu ovládaly specializované nakladatelské domy bez konkurence, bez možnosti spisovatelů obrátit se na jiného nakladatele. Podle stalinovy téze tvořila i nakladatelství knih a vydavatelstva časopisů převodní páky státní ideologie řízené byrokratickým a dogmatickým centrálním aparátem. Vydávané knihy a časopisy měly sloužit zájmům vedoucí síly ve státě a vychovávat podle jejich direktiv masy.

Nesmyslná a nedemokratická monopolizace podle sovětského vzoru leží dodnes na českém literárním životě jako těžký příkrov. Co je to za poměry, když v Čechách vychází jediný časopis pro ženy; chlubit se jeho vysokým nákladem je demagogie. Státní satira se provozuje v jediném satirickém časopise nota bene vydávaném stejně jako ženský časopis podniky ÚV KSČ. Toto stranické vydavatelství zhlitlo i jiné lukrativní časopisy - "Čs. televize" a deník "Zemědělské noviny" s velkými náklady. Vychází jediný literární měsíčník; týdeník svým spolehlivým spisovatel KSČ dšsud nepovolila! Dětskou literaturu smí obhospodařovat jedině monopolizované nakladatelství, do nedávna existovala jediná gramofonová firma vydávající desky...

Vraťme se však ještě k vydavatelství KSČ. Má vlastní nejmodernější tiskárny, kdežto jiná vydavatelství, například Práce nebo Mladá fronta, o svobodném slově nebo lidové demokracii ani nemluvě, musejí tisknout v cizích tiskárnách a jejich redakce sídlí v najatých budovách. V těchto měsících se neuvěřitelně rychlým tempem staví v Praze na Florenci nová mohutná a přepychová budova tiskových podniků Rudého práva a dalších komunistických časopisů.

A ještě jednu poznámku. Vydavatelského zákona - tuším že z roku 1949 - používají od roku 1969 orgány proti těm, kteří u nás opisují nevydávanou literaturu, ačkoliv nemají "vydavatelské oprávnění". Nemusejí jej však mít i všichni, kteří jste takto obviněni, nedejte se obelstít. Vydavatelský zákon - a tedy i nutnost "vydavatelského oprávnění" - nelze aplikovat na takové strojové opisy. Kdo to tvrdí, nezachovává zákony a dopuští se nezákonnosti, protože podle jiného zákona o autorského z roku 1965 - lze "r28množit jakýmkoliv způsobem vlastní dílo pro své potřeby" /platí to pro dílo literární, vědecké, hudební, výtvarné i pro zlepšovací návrhy nebo vynálezy/. Takové rozmnožení se podle zákona č. 35 z roku 1965 nepokládá za vydání, nemusí být k němu vydavatelské oprávnění a nepodléhá tedy ani vydavatelskému zákonu z roku 1949.

V období "rozvinutého socialismu" jsme na tom křáxxxx se svobodou projevu a vydáváním literatury i časopisů než za Rakouska. Reální socialisté si sami vystavili vysvědčení cen-zorů. Vypracovali dokonalé struktury dohledů, donutili redaktory ke kruté autocenzuře, vypisují pokuty, pronásledují, špiclují, odsuzují. A přece svobodná literatura žije dál a přežije ty, kteří se jí snaží umlčet a zlikvidovat.

SEVERUS